

מערך נלווה למשדרי הדרכה בנושא משמרות הזה"ב

רקע

תכנית משמרות הזה"ב מיועדת לתלמידי כיתות ה' - ו'. במסגרת תכנית משמרות הזהירות בדרכים (משמרות הזה"ב), מוכשרים ילדי בית הספר בכיתות ה' לסייע לתלמידים הצעירים לחצות את הכבישים בקרבת בית הספר בבטחה, תוך שימוש בתמרוך "עצור נייד" ובהתחשב בתנאי הדרך ובמרחב התעבורתי. הכשרת תלמידי משמרות הזה"ב מועברת על ידי שוטרות הדרכה, מאגף התנועה, משטרת ישראל. התלמידים, חברי המשמרת, החיים בתוך הקהילה, לומדים לפתח משמעת עצמית, אחריות והבנה לערכי השותפות והעזרה לזולת מתוך התחשבות באוכלוסייה הנזקקת לסיועם ובכך הם תורמים לקהילה. יתרה מכך, בתפקידם כנציגי משמרות הזה"ב הם מהווים דוגמא אישית לתרומה ולהתנדבות לתלמידים הצעירים, הנעזרים בהם. **אחריות התפקיד מחייבת להפעיל במשמרות זה"ב רק תלמידים מכיתות ו' או מכיתות בוגרות יותר, שהוכשרו על-ידי שוטרי ההדרכה.**

בית הספר ומשמרות הזה"ב

לבית הספר, לרכזי הזה"ב ולצוות החינוכי חלק חשוב באופן מילוי התפקיד של משמרות הזה"ב. הדרך בה הם מעבירים את המסר אודות חשיבות פעילות משמרות הזה"ב, משפיע באופן ישיר על האופן בו תופסים התלמידים את תפקידם במשמרות ועל האופן בו תופסים כלל התלמידים, הוריהם ומשתמשי הדרך את תלמידי משמרות הזה"ב עצמם. כמו כן, לבית הספר תפקיד משמעותי בהפעלה הלוגיסטית של פעילות משמרות הזה"ב, החל בהגדרת השעות, תחזוקת הציוד וכלה בסיוע בפתרון בעיות תוך כדי הפעילות.

תהליך הלמידה

הקניית הערכים, הידע והמיומנויות לאורך הכשרת משמרות הזה"ב תתבצע על פי השלבים הבאים:

1. **צפייה מונחית במשדרי זה"ב** בהם מצולמות השוטרות בהדרכה משולבת עם סרטונים, המחשות, ומשימות בחוברת העבודה. הצפייה תלווה בהנחיה וליווי של רכז/ת זה"ב בית ספרי/ת או מחנך/ת. בתום תהליך הלמידה יתקיים על ידם מבדק מסכם שיבחן היבטים של ידע, הבנה ויישום.

משדרים בעברית	משדרים בערבית
ייעוד ותפקידים של משמרות זה"ב	ייעוד ותפקידים של משמרות זה"ב מאפייני הסביבה התעבורתית
הצבת חברי חוליה	הצבות מתאם ואוחז במעברי חצייה שונים
מרחק עצירה - משמרות זה"ב	מרחק עצירה וגורמים המשפיעים על ההתרחשות בכביש

2. **הוראה פרונטאלית על ידי השוטרת בכיתה** בשיעור חזרה על כלל הנושאים.
3. **תרגול הצבות במעברי החצייה** הסמוכים לבית הספר שבהם יתופעלו תלמידי משמרות זה"ב על ידי השוטרים המוסמכים להדרכת משמרות זה"ב בלבד.
4. **שימוש עצמי בלומדה "יוני בדרכים"** לצורך תרגול והעשרה.

מערך הדרכה - משמרות זה"ב

שלב הלמידה	שם השיעור	נושאים	נושאים המלווים בהנחיה/משימה	פעולות הנחיה וליווי ע"י רכז זה"ב/מחנך
צפייה מונחית במשדר זה"ב מס' 1	שיעור 1 משמרות זה"ב ומאפייני סביבת התעבורה	<ul style="list-style-type: none"> • הצגת תוכנית הלימודים • הצגת מטרות משמרות זה"ב וגיוס התלמידים להבנת חשיבות התפקיד.. • תיאור מאפייני הסביבה התעבורתית. • תיאור והסברת המושגים הקשורים לסביבה התעבורתית, בהם יעשה שימוש בתוכנית. 	מה תרומת תלמידי משמרות זה"ב להתנהלות במרחב התעבורתי?	יש להציג את השאלה לתלמידים, לבצע הפסקה בצפייה ולאפשר מענה חופשי. בסיום הדיון להמשיך את הצפייה במשדר.
			הגדרת תפקיד משמרות זה"ב	יש לבצע הפסקה בצפייה ולהנחות את התלמידים להעתיק את ההגדרה לחוברת העבודה בעמ' 2.
			מרחב תעבורתי- מה ומי אנו רואים בדרך?	יש להציג את השאלה לתלמידים, לבצע הפסקה בצפייה ולאפשר מענה חופשי. בסיום הדיון להמשיך את הצפייה במשדר.
			בסיום ההסבר של השוטרת על מה רואים במרחב	יש להנחות את התלמידים לפתוח את החוברות בעמוד 2 ולכתוב ליד כל תמרור

מה משמעותו.	התעבורתי			
יש להציג את השאלה לתלמידים, לבצע הפסקה בצפייה ולאפשר מענה חופשי. בסיום הדיון להמשיך את הצפייה במשדר.	ילדים כמשתמשי דרך שאלה: מדוע אסור לילד מתחת לגיל 9 לחצות לבד את הכביש? מהם מאפייני הילדים שלא מאפשרים זאת?	<ul style="list-style-type: none"> • הצגת הכשרים והמגבלות של הילדים הצעירים כמשתמשי דרך. • השפעת המאפיינים השונים על 	שיעור 2 ילדים בסביבת התחבורה ותפקידי משמרות הזה"ב	
יש לבצע הפסקה בצפייה מיד כאשר מוצגת שקופית המפקד. להציג לתלמידים את השאלות ולקיים דיון בנושא. בסיום הדיון להמשיך את הצפייה במשדר.	המפקד דיון: מהו לדעתכם תפקיד המפקד במשמרות הזה"ב, חשיבותו והתכונות הנדרשות לביצועו?	<ul style="list-style-type: none"> • התנהלות הילדים בדרכים. • הצגת האחריות והמשימות של משמרת זה"ב • הגדרת התפקידים של חברי החוליה. 		
יש להציג את השאלה לתלמידים, לבצע הפסקה בצפייה ולאפשר מענה חופשי. בסיום הדיון להמשיך את הצפייה במשדר.	משימה 1- מתי נורה על פתיחת מעבר החצייה בהתייחס לסוגי הכביש השונים וכלי הרכב הנוסעים בהם	<ul style="list-style-type: none"> • הצגת מעברי חציה בסוגי כבישים שונים, בדגש על הסוגים הקיימים בסביבת בית הספר. • האוחז - אופן יישום תפקידו. • המתאם - אופן יישום תפקידו, בהישען על נקודת הציון. 	שיעור 3 + 4 * שלושת סוגי הכבישים הרלוונטיים להצבת משמרות הזה"ב.	צפייה מונחית במשדר זה"ב מס' 2
בכל משימה שהשוטרת במשדר מנחה את התלמידים להציב את חברי החוליה בתרשים הכביש, יש לבקש מהתלמידים לפתוח חוברת בעמוד 4 ולוודא כי הם מציבים אוחז תמרור בסימון x ומתאם בסימון x עם עיגול מסביבו. בכל סוג כביש יש להציב בזמן שהוקצה למשימה במשדר.	הצבות בסוגי כבישים שונים. כביש חד סטרי כביש דו סטרי כביש דו סטרי עם אי תנועה		* תפקיד המתאם והאוחז במעברי החצייה השונים	

<p>כאשר השוטרת במשדר מספרת על תרגיל "חפץ נעזב" אשר ממחיש את זמן התגובה, יש להפסיק את הצפייה במשדר ולבצע את התרגיל בכיתה עם תלמיד או שניים שיוזמנו לתרגל בהתאם להנחיה של השוטרת.</p>	<p>המחשה בכיתה באמצעות "חפץ נעזב" באמצעות עט/טוש.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • התייחסות למושג "תגובה" אצל האדם והנהג וההשפעה על מרחק עצירה של הרכב לפני מעבר החצייה • תיאור הגורמים המשפיעים על ההתרחשות במרחב התעבורתי. 	<p>שיעור 5 מרחק עצירה וגורמים המשפיעים על ההתרחשות בכביש</p>	<p>צפייה מונחית במשדר זה"ב מס' 3</p>
<p>יש להנחות את התלמידים לפתוח את החוברות בעמוד 6 ולכתוב לצד כל משפט- האם נפתח/ לא נפתח את מעבר החציה למעבר הולכי רגל.</p>	<p>רכב בטחון מתקרב משימה בחוברת- טבלה</p>	<ul style="list-style-type: none"> • סוגי כלי הרכב השונים המונעים את פתיחת המחסום בידי משמרות זה"ב • התנהלות מפקד משמרות זה"ב כאשר רכב בטחון מתקרב למעבר החצייה 	<p>שיעור 6 התרחשויות בכביש: מצבים ותגובות</p>	
<p>יש להנחות את התלמידים לפתוח את החוברות בעמוד 6 ולכתוב לצד כל משפט כיצד ננהג בכל מצב</p>	<p>משימה- טבלת סיכום מצבים</p>	<ul style="list-style-type: none"> • התגובה המיטבית למצבים שונים בהם נתקלים חברי המשמרת בעת מילוי תפקידם. • התנהלות התלמידים כאשר רכב חונה סמוך למעבר החציה • טיפול בבעיות משמעת במעבר החצייה של 		

		תלמידים ו/או מבוגרים		
לאחר הצפייה המונחית בשלושת המשדרים יש לקיים קישור למבדק		מבדק הערכה מסכם למדידת הידע בהתאם לנושאים הנלמדים		מבדק הערכה מסכם
מתבצע על ידי השוטר/ת בכפוף לנוכחות מורה בכיתה ובמהלך היציאה לתרגול במעבר החציה		<ul style="list-style-type: none"> חזרה פרונטאלית על כלל הנושאים הצבות התלמידים במעברי החציה הסמוכים לבית הספר אשר בהם יתפקדו חברי משמרות הזה"ב 		שיעור חזרה ותרגול הצבות במעברי החציה ע"י השוטרים
יש להעביר את הקישור ללומדה לתלמידים לצורך תרגול יוני בדרכים		"יוני בדרכים" היא לומדה משחקית שנוצרה במטרה לאפשר לתלמידי כיתות ה' – ו', בני 11-12, לתרגל את תפקידם כחברי משמרות זה"ב ולהעלות את תחושת הביטחון שלהם טרם יציאתם לכביש.	יוני בדרכים	תרגול עצמי בלומדת "יוני בדרכים"